

VILNIAUS UNIVERSITETAS

**PSICHODINAMINĖ VAIKŲ IR PAAUGLIŲ PSICHOTERAPIJA:
KVALIFIKACINIS LYGIS**

NEFORMALIŲJŲ STUDIJŲ PROGRAMOS APRAŠAS

Filosofijos fakulteto dekanas

Doc. Kęstutis Dubnikas

Programos rengimo grupės vadovas

Doc. Roma Jusienė

Vilnius, 2012 m.

Studijų programos duomenys

Programos pavadinimas	<i>PSICHODINAMINĖ VAIKŲ IR PAAUGLIŲ PSICHOTERAPIJA: KVALIFIKACINIS LYGIS</i>
Studijų sritis	Tarpdalykinės studijos: Socialiniai ir biomedicinos mokslai
Studijų kryptis	Klinikinė psichologija (psichoterapija)
Studijų trukmė metais	3
Studijų apimtis kreditais	60
Minimalus išsilavinimas	Psichodinaminės vaikų ir paauglių psichoterapijos bazinio lygio programos baigimo pažymėjimas arba Individualios psichodinaminės psichoterapijos bazinio lygio programos baigimo pažymėjimas
Teikiamos kompetencijos	Psichodinaminės psichoterapijos metodų ir principų išmanymas bei taikymas dirbant su vaikais ir paaugliais

Programos tikslai

Psichodinaminės vaikų ir paauglių psichoterapijos kvalifikacinio lygio (toliau - PVPK) programa skirta specialistų (psichologų ir gydytojų), jau susipažinusių su psichodinaminėmis raidos teorijomis ir gebančių šias žinias taikyti vertinant vaikų ir paauglių psichologinius sunkumus, o taip pat žinančių pagrindinius psichodinaminės psichoterapijos principus, kvalifikacijos kėlimui ir profesiniam mokymui.

Pagrindinis PVPK programos tikslas yra mokyti psichodinaminės psichoterapijos technikų taikymo gydant vaikus ir paauglius su įvairiais elgesio ir emociniais sutrikimais, o taip pat darbo su jų tėvais/globėjais metodų. PVPK programa siekiama toliau gilinti psichodinaminės raidos psichologijos ir psichopatologijos žinias, formuoti psichodinaminės psichoterapijos proceso eigos ir dinamikos supratimą, gebėjimą atpažinti, reflektuoti ir analizuoti terapijoje vykstančius procesus ir jų dinamiką, numatyti ir planuoti terapijos etapus.

Sėkmingai baigusieji programą turi įgyti šias kompetencijas: mokėti teisingai diagnozuoti psichikos ir elgesio sutrikimus, parinkti efektyviausią terapijos metodą jų gydymui, taikyti psichodinaminę psichoterapiją vaikams ir paaugliams, o taip pat gebėti dirbti su šeima bei tarpdisciplininėje specialistų komandoje.

Išsilavinimo reikalavimai stojantiejiems

Studijuoti pagal Psichodinaminės vaikų ir paauglių psichoterapijos kvalifikacinio lygio programą priimami psychologai ir gydytojai psichiatrai bei kitų kvalifikacijų gydytojai, sėkmingai baigę (išlaikę baigiamąjį egzaminą ir apgynę baigiamąjį diagnostinį darbą) Psichodinaminės vaikų ir paauglių psichoterapijos bazinio lygio programą arba Individualios psichodinaminės psichoterapijos bazinio lygio programą bei turintys klinikinio darbo su vaikais ir (arba) paaugliais patirties. Baigusieji pastarąją programą (Individualios psichodinaminės psichoterapijos bazinio lygio) turi išklaudyti išlyginamąjį dalyką (privalomą Psichodinaminės vaikų ir paauglių psichoterapijos bazinio lygio programoje) – Ankstyvųjų santykių psichodinamika bei parengti ir apginti kūdikio stebėjimo atvejo analizę.

Taigi būtini reikalavimai PVPK dalyviams: 1) gydomosios medicinos arba psichologijos nuosekliųjų studijų baigimo diplomai (magistro laipsnis arba vientisosios studijos, prilyginamos magistro laipsniui); 2) profesinė patirtis ir praktinis darbas – vaikų sveikatos (fizinės ir / arba psichikos) priežiūros paslaugų teikimo srityje; 3) Psichodinaminės vaikų ir paauglių psichoterapijos bazinio lygio programos arba Individualios psichodinaminės psichoterapijos bazinio lygio programos baigimo pažymėjimai.

Sandara, turinys ir studijų metodai

PVPK programoje nuosekliai derinami teorijos mokymas ir praktiniai seminarai, kurių metu mokoma technika, taip pat asmeninis patyrimas ir jo analizė, bei prižiūrimas darbas su pacientu (vaiku). PVPK programą sudaro:

- 1) Teorijos studijos (paskaitos, teoriniai ir praktiniai seminarai)
- 2) Asmeninis patyrimas (individuali psichoterapija ir patyrimo analizė grupėje)
- 3) Prižiūrimoji psichoterapija (individualios supervizijos)

Teorijos studijos organizuotos lygiagrečiai vykstančiais kursais (atskirų dalykų aprašai pateikiami prieduose):

1. Amžiaus tarpsnių psichodinamika
2. Intervencija į šeimos sistemą
3. Psichodinaminės psichoterapijos procesas
4. Įvairių sutrikimų psichodinaminė psichoterapija
5. Vaikų ir paauglių psichoterapijos paradigmos ir modeliai
6. Asmeninis patyrimas ir jo analizė grupėje

Teorijos studijų trukmė – dveji metai, iš viso 14 sesijų po 26 akademinės auditorinio darbo valandas. Studijuojant šiuos dalykus taikomi šie studijų metodai: paskaitos, seminarai (kurių metu diskutuojama savarankiškai skaityta literatūra bei pristatomi ir aptariami atvejai) bei pratybos (kurių metu formuojami ir įtvirtinami praktiniai konsultavimo arba refleksijos įgūdžiai).

Amžiaus tarpsnių psichodinamikos kurse toliau gilinamasi į skirtingus raidos tarpsnius, aiškinantis tuo metu besiformuojančius ar įsitvirtinančius esminius asmenybės darinius bei tai, kokios reikšmės jų raidai turi biologiniai, psichologiniai, socialiniai veiksniai. Šiuo dalyku įtvirtinamos, gilinamos ir plečiamos raidos psichodinamikos ir psichopatologijos žinios. Šis kursas apima ir kazuistinius (atvejų) seminarus bei refleksijų grupes, kiekvienas jų susietas su atitinkamu amžiaus tarpsniu. Dalykas studijuojamas pirmaisiais studijų metais.

Intervencijos į šeimos sistemą dalyku siekiama formuoti gebėjimą matyti ir vertinti vaiko sunkumus šeimos kontekste bei mokyti dirbti su tėvais/globėjais. Šiuo dalyku taip pat siekiama suteikti žinių apie šeimos kaip sistemos funkcionavimą. Dalykas studijuojamas pirmaisiais studijų metais.

Psichodinaminės psichoterapijos proceso kursas apima techninius terapinio ir analitinio procesų aspektus (indikacijos, kontraindikacijos, pirminis interviu, analitinis procesas, perkėlimas, kontraperkėlimas, priešinimasis, intervencijos, analizės pradžia ir pabaiga, regresija, negatyvi terapinė reakcija ir kita) bei jų specifiką dirbant su vaikais ir paaugliais. Šiuo dalyku taip pat formuojami atitinkami psichoterapinio darbo įgūdžiai pratybų metu, pristatant ir aptariant grupėje psichodinaminės psichoterapijos su vaiku ar paaugliu atvejus. Dalykas studijuojamas pirmaisiais studijų metais.

Įvairių sutrikimų psichodinaminės psichoterapijos dalyku siekiama gilinti žinias apie psichodinaminės psichoterapijos taikymą dirbant su tam tikrų sutrikimų turinčiais arba tam tikras traumuojančias situacijas patyrusiais vaikais bei paaugliais. Kitaip tariant, atskleidžiama psichodinaminės psichoterapijos specifika priklausomai nuo sutrikimų ar sprendžiamų problemų pobūdžio. Šis kursas apima ir kazuistinius (atvejų) seminarus bei refleksijų grupes, kiekvienas jų susietas su atitinkamu sutrikimu. Dalykas studijuojamas antraisiais studijų metais.

Vaikų ir paauglių psichoterapijos paradigmu ir modelių dalyku siekiama supažindinti su svarbiausiomis psichologinės ir psichoterapinės pagalbos vaikams ir paaugliams paradigmomis, ugdyti mokėjimą priklausomai nuo vaiko emocinių ar elgesio sunkumų arba sutrikimo pobūdžio siūlyti tinkamą psichologinę pagalbą. Išklausiuseji kursą įgytų teorinį skirtingų vaikų psichoterapijos modelių supratimą bei gebėjimą pasinaudoti šiomis žiniomis praktikoje, ypač dirbant komandoje su kitų sričių specialistais. Šio dalyko studijos sudaro prielaidas toliau gilintis į konkrečius psichoterapinio darbo su vaikais modelius, mokytis atitinkamų technikų. Dalykas studijuojamas antraisiais studijų metais.

Asmeninio patyrimo ir jo analizės grupėje dalyku siekiama formuoti ir įtvirtinti savęs ir kitų stebėjimo, vidinių procesų supratimo bei reflektavimo įgūdžius, gebėjimą tinkamai tai komunikuoti. Asmeninis patyrimas ir jo analizė grupėje vyksta ir pirmaisiais bei antraisiais studijų metais sesijų metu.

Asmeninis patyrimas - tai paties studento mokomoji asmeninė psichoterapija su patyrusiu (sertifikuotu) psichoanalitiniu arba psichodinaminiu psichoterapeutu, pradedama ne vėliau nei pirmosios sesijos pabaigoje. Studijų programos dalyviams nerekomenduojama užbaigti individualios mokomosios psichoterapijos, kol neužbaigta prižiūrimoji psichoterapija (individualios supervizijos). Individualios mokomosios psichoterapijos (skirtos asmeniniam patyrimui ir asmeninės raidos analizei) orientacinė minimali apimtis – 150 ak.val.

Prižiūrimoji psichoterapija – kitaip, individualios supervizijos, - kurių metu studentai patys pradeda taikyti psichodinaminę psichoterapiją dirbant su vaikais ar paaugliais, prižiūrimi patyrusio psichoanalitinio arba psichodinaminio psichoterapeuto. Supervizijų metu studentas pateikia detaliai aprašytus susitikimus su klientu ir su supervizoriaus pagalba analizuoja medžiagą, psichoterapijos proceso eigą, vidinius kliento ir savo paties procesus. Šiam dalykui iš viso skiriama 310 ak.val. Praktinio darbo minimumas 60 ak.val. (tai yra, tęstinis individualus savarankiškas darbas su tuo pačiu klientu), supervizijų minimumas - 50 val., taigi pratyboms skiriama 110 val. 200 val. skiriama savarankiškam darbui (specialios literatūros skaitymui, sesijų aprašymui, medžiagos parengimui supervizijoms).

Asmeninis patyrimas ir prižiūrimoji psichoterapija vyksta pirmaisiais, antraisiais ir, reikaliu esant, trečiaisiais studijų metais.

Sėkmingai pabaigę programos teorijos studijas, prižiūrimąją psichoterapiją ir surinkę minimalų privalomą asmeninio psichoterapinio patyrimo valandų skaičių programos dalyviai pateikia **baigiamąjį darbą** (psichodinaminės psichoterapijos taikymas atskiram pacientui, būtinai vaikui iki 18 m. amžiaus), kurį viešai gina. Jam skiriama 260 ak. val. savarankiško darbo. Gebėjimą taikyti psichodinaminę psichoterapiją klinikiniame darbe su vaikais (paaugliais) vertina du programos mokymo komiteto nariai (supervizoriai). Baigiamasis darbas rengiamas ir ginamas trečiaisiais studijų metais.

Baigiamojo darbo neleidžiama ginti ir teorijos studijos neužskaitomos, jei praleidžiama daugiau nei 15 proc. auditorinio darbo valandų.

Bendra PVPK apimtis valandomis: 1610 ak.val. Iš jų - 602 ak.val. auditorinio darbo, 1008 ak.val. savarankiško darbo.

PROGRAMOS TURINYS IR ATSISKAITYMO FORMOS

Dalyko pavadinimas	Kreditai	Iš viso val.	Akademiniis darbas					Atsiskaitymo forma*
			Paskaitų (val.)	Konsultacijų (val.)	Seminarų (val.)	Savarankiško darbo (val.)	Pratybų (val.)	
Amžiaus tarpsnių psichodinamika	7	196	28		56	112		Įskaita
Intervencija į šeimos sistemą	5	140	14		14	112		Įskaita
Psichodinaminės psichoterapijos procesas	6	150	14			108	28	Įskaita
Įvairių sutrikimų psichodinaminė psichoterapija	7	188	14		14	132	28	Įskaita
Vaikų ir paauglių psichoterapijos paradigmos ir modeliai	5	140	28		28	84		Įskaita
Asmeninis patyrimas ir jo analizė grupėje	3	76				20	56	Įskaita
Asmeninis patyrimas (individuali psichoterapija)	6	150					150	Įskaita
Prižiūrimoji psichoterapija	11	310				200	110	Įskaita
Baigiamasis darbas	10	260		20		240		Gynimas
VISA PROGRAMA	60	1610	98	20	112	1008	372	

Dalykų programos (sandai) pridedami.

Pedagoginis personalas

DĖSTYTOJAS	DĖSTOMI DALYKAI	IŠSILAVINIMAS, PROFESINĖ PATIRTIS
Goda Bačienė	Amžiaus tarpsnių psichodinamika, Įvairių sutrikimų psichodinaminė psichoterapija	Gydytoja psichoterapeutė VŠĮ „Šeimos namai“, Psichiarijos rezidentų vadovė VU MF Psichiatrijos klinikoje.
Rasa Barkauskienė	Amžiaus tarpsnių psichodinamika, Įvairių sutrikimų psichodinaminė psichoterapija	Socialinių mokslų daktarė, Klinikinės ir organizacinės psichologijos katedros docentė, Vilniaus psichologinės pedagoginės tarnybos psichologė (pirma kategorija), Individualiosios psichologijos psichoterapijos ir analizės programa (Individualiosios psichologijos institutas kartu su Miuncheno A.Adlerio institutu)
Rasa Bieliauskaitė	Amžiaus tarpsnių psichodinamika, Vaikų ir paauglių psichoterapijos paradigmos ir modeliai	Socialinių mokslų daktarė, Klinikinės ir organizacinės psichologijos katedros docentė, psichologė psichoterapeutė (Miuncheno adlerietiškos analitinės psichoterapijos institutas)
Danguolė Čekuolienė	Amžiaus tarpsnių psichodinamika, Intervencija į šeimos sistemą	Socialinių mokslų daktarė, VU Bendrosios psichologijos katedros docentė, psichologė psichoterapeutė (Miuncheno adlerietiškos analitinės psichoterapijos institutas)
Jūratė Daškevičienė	Įvairių sutrikimų psichodinaminė psichoterapija, Vaikų ir paauglių psichoterapijos paradigmos ir modeliai	Psichologė psichoterapeutė, VŠĮ „Saugus vaiko namas“ direktorė
Roma Jusienė	Amžiaus tarpsnių psichodinamika	Socialinių mokslų daktarė, VU Bendrosios psichologijos katedros docentė, klinikinė psichologė, psichoterapeutė (VU MF Individuali psichodinaminė psichoterapija)

Lina Kalinauskienė	Įvairių sutrikimų psichodinaminė psichoterapija	Socialinių mokslų daktarė, psichologė psichoterapeutė, Antakalnio poliklinikos psichikos sveikatos centro medicinos psichologė
Aušra Kurienė	Amžiaus tarpsnių psichodinamika, Psichodinaminės psichoterapijos procesas, Asmeninis patyrimas ir jo analizė grupėje	Klinikinė psichologė, psichoterapeutė, vaikų psichoanalizės studijos pagal olandų vaikų psichoanalizės programą Rygoje, psichodinaminė psichoterapija; VŠĮ “Paramos vaikams centras” direktorė
Jūratė Lažinskienė	Amžiaus tarpsnių psichodinamika, Psichodinaminės psichoterapijos procesas, Asmeninis patyrimas ir jo analizė grupėje	VŠĮ Kauno apskrities ligoninės padalinys psichiatrijos ligoninė, gydytoja psichiatrė. VŠĮ Psichoterapijos studija direktorė, gydytoja psichoterapeutė.
Darius Leskauskas	Amžiaus tarpsnių psichodinamika, Įvairių sutrikimų psichodinaminė psichoterapija	Gydytojas psichiatras, psichoterapeutas, Lietuvos sveikatos mokslų universiteto docentas

Pastaba: Programoje taip pat dalyvauja kiti sertifikuoti psichodinaminiai arba psichoanalitiniai psichoterapeutai kaip prižiūrimosios terapijos supervizoriai bei mokomosios asmeninės terapijos terapeutai.

Studijų programa yra finansuojama klausytojų lėšomis pagal patvirtintus VU Senato 2007-12-14 Nr. SK-2007-19-199 Filosofijos fakulteto Psichologinių inovacijų ir eksperimentinių tyrimų mokymo centro teikiamų paslaugų įkainius. Studijų programos kaina 7000 Lt (su PVM).

Programą vykdo Vilniaus universiteto Filosofijos fakulteto Psichologinių inovacijų ir eksperimentinių tyrimų mokymo centras, Universiteto g. 9/1, 116 kab., tel. 8 5 2687254, el.paštas: ptmc@fsf.vu.lt

Programa aprobuota Vilniaus universiteto Filosofijos fakulteto Bendrosios psichologijos katedros (2012-09-24), Klinikinės ir organizacinės psichologijos katedros (2012-10-01). Programa patvirtinta Vilniaus universiteto Filosofijos fakulteto tarybos (2012-10-17).